

**Program merytoryczny Konkursu Polonistycznego
dla uczniów gimnazjum
w roku szkolnym
2011/2012**

Celem Konkursu Polonistycznego jest pogłębianie i poszerzanie humanistycznych zainteresowań oraz uzdolnień uczniów, rozbudzanie twórczego myślenia, wrażliwości estetycznej, a także rozwijanie umiejętności językowych.

|Temat przewodni konkursu: Motyw natury w kulturze.

Zadaniem uczestników w każdym stopniu konkursu będzie:

- zredagowanie dłuższej wypowiedzi pisemnej
- zredagowanie krótkiej wypowiedzi o charakterze użytkowym
- dokonanie analizy interpretacji dzieła literackiego lub innego tekstu kultury
- rozwiązanie testu sprawdzającego umiejętności czytania ze zrozumieniem, a także wiedzę i umiejętności literacko-językowe.

Uczniowie biorący udział w Konkursie Polonistycznym powinni spełniać następujące wymagania:

1. Zapoznać się z tekstami literackimi ujętymi w Podstawie programowej dla gimnazjum, a ponadto z zestawem lektur zamieszczonym w programie merytorycznym Konkursu Polonistycznego.
2. Wykazać się znajomością zagadnień z zakresu teorii literatury określonych w podstawie programowej gimnazjum.
3. Swobodnie, płynnie i logicznie wypowiadać się w formie pisemnej na temat lektur i innych tekstów kultury, własnych przeżyć, zainteresowań, zdarzeń z życia codziennego w różnych formach (np. rozprawka, list, recenzja, przemówienie, głos w dyskusji, esej, felieton, reportaż, kartka z pamiętnika, opis postaci, przedmiotu obrazu, sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opowiadanie, charakterystyka, wywiad, artykuł informacyjny, polemiczny, dialog, monolog).
4. Poprawnie zredagować krótką formę wypowiedzi o charakterze użytkowym (np. ogłoszenie, instrukcja obsługi, przepis, hasło słownikowe i encyklopedyczne, życzenia, notatkę, streszczenie, podanie, zaproszenie, afisz, dedykację, tekst reklamowy, protokół, życiorys, cv, list motywacyjny opinię, podziękowanie).
5. Wykazać się umiejętnością wyrażenia i uzasadnienia własnych opinii przy zastosowaniu odpowiedniej argumentacji i podstawowych pojęć retorycznych.
6. Tworzyć teksty poprawne kompozycyjnie, w których środki językowe zastosowane są celowo oraz przestrzegane są zasady gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne.
7. Wykazać się wiedzą o języku, jego budowie i funkcjonowaniu.

8. Posługiwać się podstawowymi terminami związanymi z teatrem, filmem, literaturą, plastyką, prasą, radiem i telewizją.
9. Trafnie opisywać elementy dzieła literackiego, teatralnego, malarskiego i filmowego, zwracając uwagę na różnorodność form przekazu oraz wykorzystane przez twórców środki artystyczne i kategorie estetyczne..
10. Wykazać się umiejętnością samodzielnej analizy i interpretacji utworu lirycznego, epickiego oraz dramatycznego, a także umiejętnością analizowania różnych tekstów kultury; w tym zakresie szczególnie:
 - a. rozpoznawać różne konwencje literackie i wskazywać ich funkcję w interpretacji tekstów
 - b. wskazywać zabiegi językowej ekspresji, np. powtórzenie, zdrobnienia, zgrubienia, eufemizmy i określać ich funkcję w interpretacji tekstów
 - c. określać funkcje środków stylistycznych
 - d. rozpoznawać i charakteryzować rodzaje i gatunki literackie
 - e. wskazywać elementy opisu natury i rozpoznawać różne sposoby prezentowania świata przedstawionego
 - f. przedstawiać propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury i przekonująco ją uzasadnić
 - g. uwzględnić w interpretacji potrzebne konteksty, np. historyczny, kulturowy i biograficzny
 - h. rozpoznawać takie kategorie jak: psychizacja krajobrazu, nastrojowość, obrazowanie poetyckie
 - i. odczytywać różne relacje między naturą człowiekiem
 - j. wskazywać różne sposoby prezentowania obrazu natury w kulturze
11. Zauważać związki literatury z innymi dziedzinami sztuki i wyrażać własne sądy o tych związkach.
12. Dostrzegać ciągłość rozwoju kultury i związków teraźniejszości z przeszłością.
13. Wykazać się podstawową wiedzą z zakresu teorii literatury

Ocenie będą podlegały również wiadomości i umiejętności opisane w standardach wymagań egzaminacyjnych z zakresu przedmiotów humanistycznych po trzeciej klasie gimnazjum dotyczących:

- czytania i odbioru tekstów kultury
- tworzenia własnego tekstu

WYKAZ LEKTUR

We wszystkich etapach Konkursu Polonistycznego uczestników obowiązuje znajomość tekstów ujętych w podstawie programowej dla uczniów gimnazjum. Zaleca się też znajomość proponowanych przez nas tekstów kultury:

Konkurs polonistyczny – rok szkolny 2011/12

Etap I

Natura – różnorodność obrazów i nastrojów.

I. Literatura

- a) Adam Asnyk „Ulewa”, „Ranek w górach”
- b) Jarosław Iwaszkiewicz „Wiewiórka”
- c) Jan Kochanowski fraszki „Na lipę”, „Do gór i lasów”; „Tren V”
- d) Adam Mickiewicz tom „Ballady i romanse”
- e) Kazimierz Przerwa-Tetmajer cykl „Z Tatr”
- f) Leopold Staff „Deszcz jesienny”, „Zmierzch”
- g) Jan Twardowski tom „Rwane prosto z krzaka”
- h) Melchior Wańkowicz „Na tropach Smętka”

II Malarstwo

- a) John Constable „Pejzaż z wozem”
- b) Caspar David Friedrich „Opactwo w dąbrowie”
- c) El Greco „Widok Toledo”
- d) Jan Stanisławski „Topole nad wodą”
- e) Leon Wyczółkowski „Morskie Oko”

Etap II

Natura – przyroda i człowiek; przyroda - zwierciadłem duszy.

I Literatura

- a) Kazimiera Iłakowiczówna „Preludium wiosenne”, „Rzeczulka”
- b) Jan Kasprowicz cykl sonetów „Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach”
- c) Bolesław Leśmian tom „Łąka”
- d) Adam Mickiewicz „Pan Tadeusz”
- e) Mikołaj Rej „Żywot człowieka poczciwego”
- f) Wisława Szymborska tom „Chwila”
- g) Julian Tuwim „Słopiewnie”
- h) Stefan Żeromski „Zmierzch”

II Malarstwo

- a) Józef Chełmoński „Bociany”
- b) Gustave Courbet „Altana”
- c) Edouard Manet „Śniadanie na trawie”
- d) John Everett Millais „Ofelia”
- e) Walenty Wańkowicz „Mickiewicz na Judahu skale”

Etap III

Natura – przyroda i jej siły sprawcze

I Literatura

- a) Ernest Bryll „Ballada o drzewach”, „Lawina”
- b) Józef Czechowicz „Na wsi”, „Przez kresy”
- c) Tytus Czyżewski „Mechaniczny ogród”

- d) Franciszek Karpiński „Laura i Filon”, „Do Justyny. Tęskność na wiosnę”
- e) Jan Kochanowski „Pieśni”
- f) Adam Mickiewicz „Sonety krymskie”
- g) Czesław Miłosz cykl „Litwa po pięćdziesięciu dwóch latach” z tomu „Na brzegu rzeki”
- h) Bruno Schulz „Ptaki”
- i) Olga Tokarczuk „Prawiek i inne czasy”

II Malarstwo

- a) Jean Honore Fragonard „Mały park”
- b) Józef Mehoffer „Dziwny ogród”
- c) Władysław Podkowiński „Dzieci w ogrodzie”
- d) Celnik Rousseau „Walka tygrysa z bawołem”
- e) Vincent van Gogh „Kruki nad łanem zboża”

Uwaga!

Filmy obowiązujące na każdym z trzech etapów konkursu:

1. „Brzezina” reż. A. Wajda (1970)
2. „Pan Tadeusz” reż. A. Wajda (1999)
3. „Tatarak” reż. A. Wajda (2009)
4. „Jańcio Wodnik” reż. J.J. Kolski (1993)
5. „Pożegnanie z Afryką” reż. S. Pollack (1985)
6. „Park Jurajski” reż. S. Spielberg (1993)
7. „Wodny świat” reż. K. Costner, K. Reynolds (1995)
8. „Avatar” reż. J. Cameron (2009)